

Gázalmazállapotú hidrogén bekeverése a földgázáramba

Lékó Csaba, technológus
lekocs@mfgt.hu

2021.11.09.

MFGT

Powered by MVM

AKVAMARIN

PROJEKT

Tartalom:

- A hidrogén és metán jellemzői
- A megengedhető hidrogén koncentráció
- A hidrogén bekeverés folyamata
- Konklúziók

A hidrogén és metán jellemzői

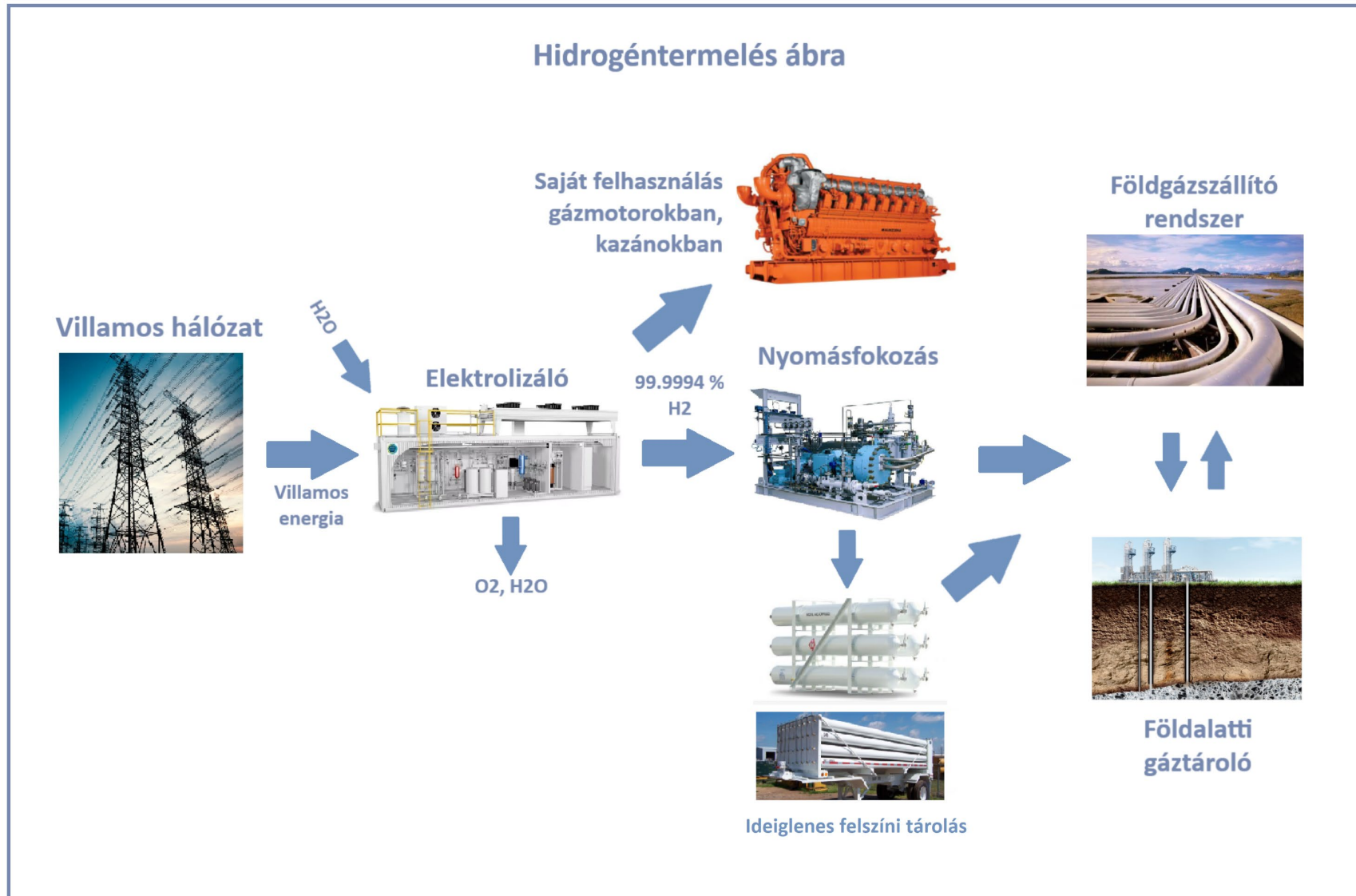
Tulajdonság	Mértékegység	Hidrogén (H ₂)	Metán (CH ₄)
Moláris tömeg	kg/kmol	2,016	16,043
Sűrűség	kg/m ³	0,089	0,718
Relatív sűrűség	-	0,070	0,555
Alsó hőérték	MJ/nm ³	10,223	34,016
	(kWh/nm ³)	(2,840)	(9,449)
Felső hőérték	MJ/nm ³	12,102	37,781
	(kWh/nm ³)	(3,362)	(10,495)
Alsó Wobbe-szám	MJ/nm ³	38,758	45,668
	(kWh/nm ³)	(10,496)	(12,686)
Felső Wobbe-szám	MJ/nm ³	45,880	50,724
	(kWh/nm ³)	(12,744)	(14,090)
Lángterjedési sebesség	cm/s	267	35
Gyulladás koncentráció határ	tf %	4-80	5-15
Gyújtási energia	mJ	0,02	0,3
Láng hőmérséklet	°C	1527	1222
Forráspont	°C	-259,100	-161,500
Joule-Tomson együttható		- (melegedés)	+ (hűlés)

A földgázban megengedhető H₂ koncentráció értéke

- Égéstechnikailag max. 23 mol%
  - H gázcsoport esetén visszagyulladás határ (EN 437: 2021 Vizsgálógázok. Vizsgálónyomások. Készülékkategóriák)
  - Régi tüzelőberendezések esetében kisebb érték
- RB védelmi szempontból max 25 mol%
  - **MSZ EN 60079-20-1:2011**, 5.2.4 gázalcsoport besorolás, IIA
- Anyagminőségi szempontból
  - A vizsgálatok még nem fejeződtek be, várhatóan <25 mol%
- 20-25 mol%-nál magasabb (100 mol%??) H₂ koncentráció nem képzelhető el a földgáz infrastruktúra komolyabb átalakítása nélkül
- Általunk alkalmazott koncentráció felhasználástól függően 2 mol% és 15 mol%
- A bekevert H₂ koncentráció a későbbiekben nem növekedhet (nincs szegregáció passzív üzemállapotban)

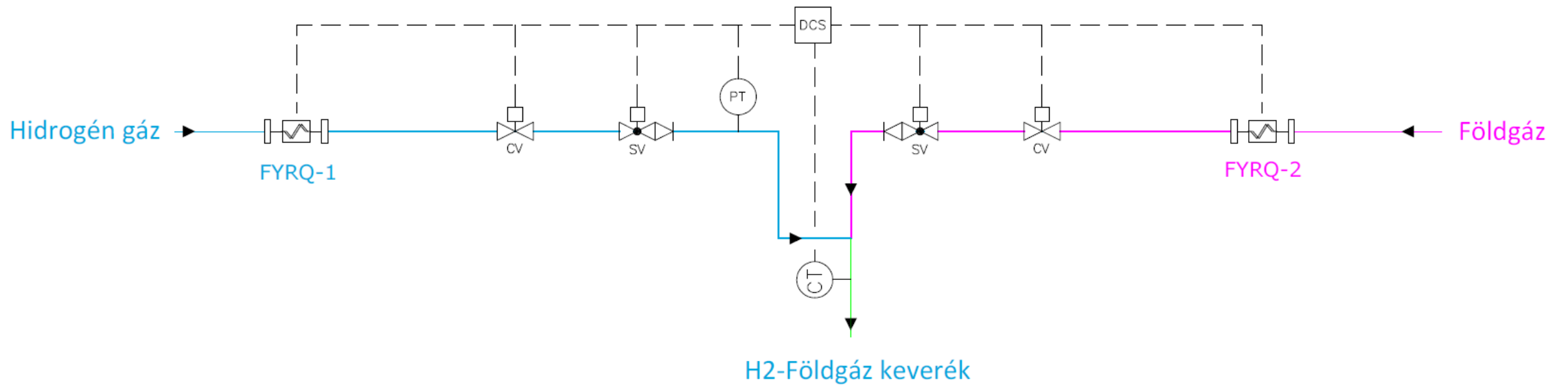
A H2 bekeverés folyamata

A H₂ bekeverés folyamata

- A H₂ bekeverése földgázba történik, a szabályozott paraméter a H₂ koncentráció (közvetve, meghatározása mennyiség alapján történik)
- A bekeverés két keverőkörön valósul meg
  - Tárolásra átvett és kitárolt gázáramba való bekeverés (2 mol%)
  - Saját felhasználásra történő bekeverés (15 mol%), mely kísérleti méréseket is lehetővé tesz
- A bekevert **H₂ koncentráció ellenőrzése** kromatográffal, illetve **H₂ koncentráció mérő műszerekkel** történik
  - <60 sec gyorsaság mintaelőkészítéssel együtt
  - <0,5% pontosság
  - 24 h-ás folyamatos működés
  - több komponens, olykor dinamikusan változó gázösszetétel (CH₄, CO₂, H₂)
  - biztonsági funkció ellátása (fizikai és digitális kommunikáció)

Hidrogén-Földgáz keverőkör

Konklúziók

- A jelenlegi földgáz infrastruktúra (szállítás, tárolás, elosztás) max. ~ 20 mol% H₂ koncentrációt visel el, a gyakorlatban 2-5 mol%-ra lehet számítani
- Az Akvamarin projektben 2 keverő körben, keverőkörtől függően a földgázáramba 2 mol% és 15 mol% H₂ bekeverése történik
- A bekeverés tömegáram mérés alapján automatikusan történik, a koncentráció ellenőrzést külön műszer végzi
  - A műszerek (kromatográfokat kivéve) kiválasztása során nehézséget jelent a jelenlegi mérési módok esetében a földgáz változó összetétele, kezdeti H₂ tartalma és a bekevert H₂ változó koncentrációja

Köszönöm a figyelmet!